

Briselē, 8.6.2018
COM(2018) 442 final

2018/0232 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu “Muita”

{SEC(2018) 295 final} - {SWD(2018) 321 final} - {SWD(2018) 322 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2018. gada 2. maijā Komisija pieņēma dokumentu paketi nākamajai daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam¹: Komisija ierosina jaunu un mūsdienīgu ilgtermiņa budžetu, kas ir cieši sasaistīts ar 27 dalībvalstu Savienības politiskajām prioritātēm. Lai Savienības prioritātes sasniegtu efektīvi, budžeta priekšlikums jaunus instrumentus apvieno ar modernizētām programmām. Komisija, ņemusi vērā šo pamatu, budžeta pozīcijā “Vienotais tirgus, inovācija un digitālā nozare” ierosina jaunu programmu “Muita”. Paziņojumā, kas pievienots daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumam², paskaidrots, ka šī programma atbalstīs muitas dienestu darbu un sadarbību starp tiem.

Šis priekšlikums par piemērošanas datumu nosaka 2021. gada 1. janvāri, un tas ir izstrādāts 27 dalībvalstu Savienībai saskaņā ar Eiropadomes 2017. gada 29. martā saņemto Apvienotās Karalistes paziņojumu par tās nodomu izstāties no Eiropas Savienības un *Euratom*, balstoties uz Eiropas Savienības Līguma 50. pantu.

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Piecdesmit gadu garumā muitas savienība ir bijusi spilgts ES veiksmīgas integrācijas piemērs. Muitas savienība ir viena no nedaudzajām ES ekskluzīvās kompetences jomām, kura bez iekšējo robežu nojaukšanas nebūtu bijusi iespējama. ES valstis ir pasaulē lielākais tirdzniecības bloks un veido 15 % no pasaules tirdzniecības kopapjoma. Pēdējos piecos gados nepārtraukti palielinājās muitas deklarāciju kopējais skaits, kas 2016. gadā sasniedza 313 miljonus jeb 10 deklarācijas sekundē; 98 % muitas deklarāciju tiek iesniegti elektroniski.

Muita sargā Savienības un dalībvalstu finanšu intereses, kā arī, sargājot preču plūsmas šķērsoto ES ārējo robežu, aizsargā arī sabiedrību no terorisma draudiem, veselības, vides un cita veida apdraudējuma. Muitas jomā tiek piemēroti vairāk nekā 60 citu jomu tiesību akti, kas saistīti cita starpā ar divējāda lietojuma precēm, šaujamieročiem, narkotisko vielu prekursoriem, naudas pārvietošanu, intelektuālā īpašuma tiesībām, sabiedrības veselību, produktu drošību un patērētāju aizsardzību, savvaļas augu un dzīvnieku un vides aizsardzību. Lai turklāt nodrošinātu piegādes ķēdes integritāti un teroristu organizācijas nevarētu brīvi pārvietot savus līdzekļus, izšķirīga nozīme ir muitas dienestiem. Topošā muitas riska pārvaldības importa kontroles sistēma 2 (ICS 2) būtiski pastiprinās Savienības, tās pilsoņu un uzņēmumu drošību. Turklāt straujā tehnoloģiju (digitalizācija, savienotība, lietu internets, blokķēde) un darījumdarbības modeļu (e-komercija, piegādes ķēžu optimizācija) attīstība, samazināts publiskais finansējums, augošs globālās tirdzniecības apjoms un pastāvošā pārrobežu noziedzība un drošības apdraudējums nes līdzī jaunus pārbaudījumus, kuru dēļ uz muitas savienību tiek nepārtraukti izdarīts arvien lielāks spiediens uzlabot tās sniegumu un paplašināt muitas administrācijām uzticēto uzdevumu loku.

Savienības Muitas kodekss kopš 2016. gada ir jaunais muitas tiesiskais regulējums. Savienības Muitas kodeksa svarīgākie mērķi ir izbeigt tādas procedūras, kurās izmanto papīra dokumentus, digitalizēt tirdzniecības un muitas mijiedarbi, kā arī pastiprināt riska pārvaldību saistībā ar iepriekšēju informāciju par kravām. Savienības Muitas kodekss devis impulsu plašam digitalizācijas projektam, kurā paredzētas 17 dažādas elektroniskās sistēmas, kuru izveide tiks lielā mērā pabeigta līdz 2020. gadam. Atsevišķas sistēmas sāks ieviest pakāpeniski līdz 2025. gadam. Minētās elektroniskās sistēmas aptvers visas muitas

¹ COM(2018) 322 *final*

² COM(2018) 321 *final*

procedūras, un tādējādi uz tām balstīsies visa muitas savienības darbība. Kad Savienības Muitas kodekss tiks īstenots pilnībā, tas vairo Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un atjaunos svarīgo līdzsvaru starp muitas kontrolēm un likumīgu tādu preču plūsmu atvieglošanu, kuras pārvietotas caur Savienību tranzītā vai tiek ievestas Savienībā vai izvestas no tās.

Gaidāmā Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES nozīmē, ka Apvienotā Karaliste kā dalībvalsts tiks atvienota no visām esošajām muitas elektroniskajām sistēmām, ko finansē programma “Muita 2020”. Tomēr šīs sekas un izmaksas precīzi aplēst nevar, un šajā dokumentā tās nav iekļautas tāpēc, ka notiekošajās ES un Apvienotās Karalistes sarunās tās pagaidām ir lielā mērā neskaidras.

Visus minētos aspektus var īstenot tikai tad, ja dalībvalstu muitas administrācijas intensīvi sadarbosies savā starpā un ar citām iestādēm, tirdzniecībā iesaistītajām un citām trešām personām. Ierosinātā programma, ar ko tiks turpināta programma “Muita 2020”, atbalstīs sadarbību muitas jomā.

Sadarbība muitas jomā un spēju veidošana tiks sakopota, no vienas puses, ap darbinieku tīklošanās un kompetences veidošanas darbībām un, no otras puses, — ap informācijas tehnoloģijas (IT) spēju veidošanas darbībām. Pirmā kopa vienādos labas prakses un operatīvo zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm un citām valstīm, kas piedalās programmā, un konkrētāk pievērsīsies strukturētai sadarbībai projektu veidā, kura ļaus veidot padziļinātu un integrētu sadarbību starp iesaistītajām valstīm, tā paverot ceļu muitas savienības tālākai attīstībai. Otrā kopa palīdzēs ar programmu finansēt IT infrastruktūras un sistēmu veselumu, ieskaitot tirdzniecības un muitas mijiedarbes digitalizāciju, kā arī pastiprinātu riska pārvaldību, kas Savienības muitas administrācijām ļaus kļūt par pilnvērtīgām elektroniskajām administrācijām.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums atbilst Savienības Muitas kodeksam³ un citiem muitas dienestu piemērojamajiem tiesību aktiem.

Šis priekšlikums atbilst arī spēkā esošajai programmai “Muita 2020”, kuras mērķis ir atbalstīt muitas savienības darbību un modernizāciju, lai stiprinātu iekšējo tirgu, izmantojot iesaistīto valsti, to muitas dienestu un to ierēdņu sadarbību. Šis priekšlikums tāpat izveidos darbības, organizācijas, metodikas un budžeta struktūru, kas vajadzīga, lai īstenotu ES muitas politikas mērķus un aktivitātes.

Ar priekšlikumu tiek turpināta pašreizējā programma. Taču priekšlikums paredz intensīvāku sadarbības modeli un lielāku elektronisko sistēmu skaitu, kā arī iespēju zināmā mērā veikt inovāciju.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Priekšlikums atbilst pārējām ES politikas jomām un jo īpaši pārējām ierosinātajām ES rīcības programmām un fondiem, kuros saistītajās, to pārziņā esošajās jomās izvirzīti līdzīgi mērķi.

Programma ir cieši saistīta ar jauno Muitas kontroles iekārtu instrumentu (viens no diviem jaunā Integrētās robežu pārvaldības fonda instrumentiem), kas atbalstīs attiecināmo iekārtu iegādi, uzturēšanu un atjaunināšanu. Savukārt muitas programma atbalstīs visas attiecīgās darbības, piemēram, sadarbības aktivitātes ar mērķi novērtēt iekārtu vajadzības, apmācība darbam ar iegādātajām iekārtām u. c.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

Turklāt muitas programmas mērķis ir palīdzēt muitas dienestiem *inter alia* aizsargāt ES finanšu intereses, tādēļ tā ir saistīta ar aktivitātēm, ko attiecībā uz krāpšanas apkarošanu veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses saskaņā ar LESD 325. pantu un ES Krāpšanas apkarošanas programmu. Veidosies sinerģija starp ES Krāpšanas apkarošanas programmu, kuras konkrētais mērķis ir aizsargāt Savienības finanšu intereses, un muitas programmu, kas atbalsta muitas savienības pienācīgu darbību un tādi veicina minēto finanšu interešu aizsardzību. Tādējādi katrai programmai ir savs uzvars, tomēr tās var papildināt viena otru. Arī saistībā ar apmācību par ES muitas jomas tiesību aktu piemērošanu var veidoties sinerģija ar Eiropas Prokuratūras darbību un Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonda programmu “Tiesiskums”.

Programmas “Muita” nolūks ir arī nodrošināt produktu drošumu un Eiropas patērētāju aizsardzību, kā arī garantēt ES ražošanas nozarei vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tāpēc programma ir savienota ar Vienotā tirgus programmas iniciatīvām, kuru mērķis ir stingrāka tirgus uzraudzība un tas, lai ES tirgū nonāktu tikai prasībām atbilstoši un droši produkti.

Lai risinātu drošības problēmas un apkarotu noziedzīgas darbības, varētu tikt pētīta sinerģija ar Iekšējās drošības fondu. Apjomradīti ietaupījumi varētu būt īpaši saistīti ar vairāku aģentūru sadarbību, muitas kontroles iekārtām un citām spēju veidošanas darbībām.

Turklāt darbības līmenī pastāv būtiska sinerģija ar programmu “*Fiscalis*”, kas atbalsta sadarbību nodokļu jomā. Elektronisko sistēmu jomā tādi koplietojami komponenti kā datu centra infrastruktūra un kopējais sakaru tīkls cits citu papildina, un tiem ir kopīgs finansējums. Izveidotas identiska IT pārvaldības pieeja un vienoti horizontālā atbalsta mehānismi. Tiek izmantotas tādas pašas kopīgās darbības un cilvēku spēju veidošanā un apmācībā tiek ievērota līdzīga pieeja. Programmas pārvaldība ir pilnībā vienādota attiecībā uz priekšlikumu, pārvaldību, darbību pārvaldību, īstenošanas aktiem un izpildes uzraudzību. Turklāt rodas arvien lielāka vajadzība kopīgiem spēkiem rīkoties nodokļu un muitas jomā, jo īpaši e-komercijas jomā.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Lēmums 70/2008/EK elektronisku muitas un tirdzniecības vidi muitas jomā paredz daudzgadu stratēģisko plānu (*MASP*), lai koordinētu galvenokārt programmas finansēto elektronisko muitas sistēmu izstrādi un ekspluatāciju. Lai nodrošinātu, ka programma un *MASP* ir saskaņoti un savstarpēji koordinēti, programmā tiks iestrādāti attiecīgie lēmuma noteikumi. Jaunais priekšlikums attiecīgi atceļ spēkā esošo lēmumu e-muitas jomā⁴ un tādi kļūs par pamatu elektronisko sistēmu daudzgadu stratēģiskajam plānam muitas jomā (*MASP-C*).

Visbeidzot sinerģija, kas jāizmanto, IT jomā varētu izveidoties ar dažādām Savienības iniciatīvām, piemēram, ar programmu “Digitālā Eiropa”⁵, visām programmām, kurās izmantotas (lielas) elektroniskās sistēmas, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta arhitektūras bloku⁶ atkallietošanu, Eiropas sadarbības satvaru⁷, IKT standartizācijas mainīgo plānu⁸, rīcības plānu par “*FinTech*”⁹, “Apvārsnis Eiropa”¹⁰, ES Bloķēžu

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 70/2008/EK (2008. gada 15. janvāris) par elektronisku muitas un tirdzniecības vidi (OV L 23, 26.1.2008., 21. lpp.).

⁵ COM(2018) 434

⁶ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/CEF+Digital+Home>

⁷ COM(2017) 134

⁸ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/ict-standardisation_en

⁹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/fintech_en#action-plan

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/designing-next-research-and-innovation-framework-programme/what-shapes-next-framework-programme_en

novērošanas centra un foruma darbu¹¹ un citām iniciatīvām, kas attiecas uz krāpšanas apkarošanu un kibersdrošības riskiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šajā priekšlikumā paredzēts apvienot vairākus juridiskos pamatus, jo tam var būt vairāki atšķirīgi, tomēr savstarpēji saistīti mērķi:

- Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 33. pants, kas prasa Savienības rīcību attiecībā uz sadarbību muitas jomā un ES muitas savienību;
- LESD 114. pants, kas prasa Savienības rīcību attiecībā uz iekšējo tirgu; kā arī
- LESD 207. pants, kas prasa Savienības rīcību attiecībā uz kopējo tirdzniecības politiku.

LESD 33. pants ir pamats turpmākai sadarbībai muitas jomā saskaņā ar pašreizējo programmu. Priekšlikums tiek balstīts arī uz LESD 114. un 207. pantu, lai ņemtu vērā un aptvertu arī to plašo uzdevumu klāstu, kas muitas dienestiem daudzās jomās — ne tikai sadarbībā muitas jomā — jāpilda uz robežas.

ES līmeņa rīcība ir vajadzīga arī no starptautiskiem nolīgumiem, jo īpaši Pasaules Tirdzniecības organizācijas pārziņā esošajiem nolīgumiem, izrietošo saistību dēļ.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Rīcība Savienības, nevis valstu līmenī ir nepieciešama turpmāk minēto iemeslu dēļ.

- Muitas savienība ir ekskluzīvā Savienības kompetencē. Dalībvalstis, nododot savas pilnvaras Savienībai, piekrita, ka darbības muitas jomā var labāk īstenot Savienības līmenī. Tomēr Savienības tiesiskais regulējums pats par sevi pietiekoši nenodrošina pienācīgu muitas savienības darbību. Tas būtu jāpapildina ar atbalsta pasākumiem saskaņā ar programmu “Muita”, lai muitas jomā nodrošinātu Savienības tiesību aktu konvergenci un saskaņotu piemērošanu.
- Daudzas aktivitātes muitas jomā notiek pāri robežām, tajās ir iesaistītas un tās skar visas dalībvalstis, tāpēc dalībvalstis katra atsevišķi nespēj tās efektīvi un iedarbīgi īstenot. Savienības rīcība ir nepieciešama, lai uzsvērtu muitas darba Eiropas dimensiju, lai izvairītos no iekšējā tirgus kropļojumiem un atbalstītu efektīvu Savienības ārējo robežu aizsardzību.
- Tāpēc Savienības rīcība ir pamatota, lai nodrošinātu muitas savienības pienācīgu darbību un turpmāku attīstību, un tās vienotos reglamentējošos noteikumus, jo ir pierādīts, ka tā ir pati iedarbīgākā un efektīvākā reakcija uz muitas savienības un sadarbības muitas jomā īstenošanas trūkumiem un problēmām.

• Proporcionalitāte

Rīcība ES līmenī ir daudz iedarbīgāka nekā tad, ja tā būtu atstāta dalībvalstu ziņā.

Lielākā daļa ierosinātā budžeta tiks tērēta IT spēju veidošanas aktivitātēm. Muitas sadarbības pamats ir augsta drošības līmeņa speciāls sakaru tīkls. Šāds kopīgais tīkls nodrošina to, ka, lai apmainītos ar jebkāda veida informāciju, valsts pārvaldes iestāde šai kopīgajai infrastruktūrai

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-launches-eu-blockchain-observatory-and-forum>

pieslēdzas tikai vienreiz. Ja šāda infrastruktūra nebūtu pieejama, dalībvalstīm, lai sazinātos ar katras dalībvalsts iekšējo sistēmu, būtu jāpieslēdzas 26 reizes. Pieeja izraudzīta, balstoties uz tādu IT arhitektūras modeli, kurā Eiropas elektroniskās sistēmas izveidotas, apvienojot kopīgos un valsts komponentus. Priekšroka dota nevis pilnībā centralizētam IT arhitektūras modelim, bet šādam modelim, jo tā par budžetu būs daļēji atbildīgas arī dalībvalstis, kas valsts līmenī izstrādās savus elektroniskos komponentus, ņemot vērā arī savas vēlmes, prasības un ierobežojumus. Tādējādi iekšējā tirgus vārdā tiek samērīgi pastiprināta sadarbība un savienojamība.

Komisija veic saskaņošanas, izpildvaras un vadības funkcijas, kas paredzētas Līgumos. Ņemot vērā Savienības esošos un nākotnē paredzamos izaicinājumus muitas jomā, Komisijai jāuzņemas valstu muitas dienestu un specializēto pārstāvju koordinēšana darbības līmenī un uz ilgtermiņa sadarbības pamata. Dažādie programmas forumi un rīki nodrošina pienācīgu satvaru, lai Komisija muitas jomā varētu uzņemties koordinatora lomu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Atbilstoši ietekmes novērtējuma secinājumiem ir piemēroti īstenot ES intervenci, izmantojot finansēšanas programmu. Komisija ierosina programmu, ar ko tiks turpināta programma “Muita 2020”.

3. EX-POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Retrospektīvie izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Priekšlikumā ņemti vērā programmas “Muita 2013” noslēguma izvērtējuma ieteikumi, kā arī patlaban vērtētās programmas “Muita 2020” starpposma izvērtējuma pagaidu rezultāti. Programmas “Muita 2013” noslēguma izvērtējumā¹² izdarīti pārsvarā pozitīvi secinājumi par to, kā programma “Muita 2013” atbalstījusi politikas mērķu sasniegšanu un muitas dienestu saliedētu darbību. Īsumā šādi ir galvenie ieguvumi:

- drošības un drošuma palielināšana, ieskaitot importa kontroles sistēmas un muitas riska pārvaldības sistēmas pilnīga īstenošana, kā arī atzīto uzņēmēju un uzņēmēju sistēmu ieviešana;
- tirdzniecības veicināšana, kura muitas savienībai ļauj paātrināt preču pārvietošanu, izlaišanu un muietošanu, ieskaitot preces tranzītā, garantējot preču drošību;
- ES finanšu interešu aizsardzība ar centralizētām datubāzēm un riska pārvaldības sistēmām, kuru efektivitāte ir palielināta.

Aplūkotajā laikposmā gūtos sasniegumus nevērtēja kā parastu turpinājumu jau pastāvošajām tendencēm. Uzskatīja, ka tie drīzāk bija zīmīgi un iepriekš nebijuši sasniegumi (īpaši ar drošību un drošumu saistīto elektronisko sistēmu ieviešana), kuri liecināja par svarīgu virzību uz programmas galveno mērķu izpildi.

Izvērtējums konstatēja, ka programma rada augstu pievienoto vērtību Eiropas Savienībai, jo īpaši attiecībā uz tās nozīmi ES tiesību aktu īstenošanā valstu līmenī. Programmas finansētās elektroniskās sistēmas ļoti būtiski papildina valstu iniciatīvas, un tās lielākoties bija saistītas šādu tiesību aktu īstenošanu. Tādējādi tika samazinātas administratīvās izmaksas, kas būtu radušās, ja katrai dalībvalstij pašai būtu vajadzējis izstrādāt līdzīgas elektroniskās sistēmas.

¹² https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/common/publications/studies/customs_2013_final_evaluation_report.pdf

Uzskatīja, ka, īstenojot programmas kopīgās darbības, tika veicināta tīklošanās, kas bija ļoti svarīga vairāku iemeslu dēļ, — arī tādēļ, ka tā nodrošināja kopīgo tiesību aktu konsekventu piemērošanu, labas prakses izplatīšanu, tā vairoja uzticēšanos, kas administrācijām vajadzīga, lai tās rīkotos saliedēti.

Īsumā šādi ir patlaban vērtētās programmas “Muita 2020” starpposma izvērtējuma pagaidu konstatējumi¹³:

- **Nozīme.** Spriežot pēc valsts pārvaldes iestāžu izrādītās intereses aktīvi iesaistīties programmā, tiek secināts, ka programmas aktivitātes un faktiskās vajadzības bijušas saskaņotas. Valsts iestādes uzskatīja, ka darba vizītes izrādījies visvērtīgākais kopīgo darbību veids, tad semināri, darbsemināri, projektu grupas un jaunieviestās ekspertu komandas.
- **Efektivitāte.** Muitas dienesti ir vienisprātis, ka programmas kopīgās darbības palīdzēja uzlabot informācijas apmaiņu starp administrācijām. Saskaņā ar programmu izstrādātie apmācības moduļi izveidoja starp iesaistītajām valstīm vienotāku pieeju ES muitas tiesību aktu piemērošanā.
- **Lietderīgums.** Kopumā pozitīvi novērtētas programmas cikla sagatavošanas procedūras un gada darba programmas. Kopumā veiksmīgi īstenota sistēma programmas sasniegto rezultātu pārraudzīšanai (*PMF*). Lai gan dati iegūti no pašu ziņotajiem datiem, tie, šķiet, vākti sistēmiski un sniedz noderīgu informāciju. Tomēr nav skaidrs, cik lielā mērā *PMF* datus izmanto pārvaldības lēmumos vai kā savlaicīgas brīdināšanas sistēmu nolūkā virzīt programmas pasākumus. Vajadzīgs vienkāršot pašreizējo uzraudzības sistēmu, jo īpaši attiecībā uz ietekmes rādītājiem un turpmāko pasākumu veidlapu garumu.
- **Atbilstība.** Kopumā ir vienprātība par to, ka kopīgās darbības devušas ieguldījumu valstu iniciatīvās, atbalstot ES tiesību aktu konsekventu piemērošanu un pārvaldot Eiropas elektroniskās sistēmas. Tika arī ziņots, ka programmā atbalstītās iniciatīvas papildina iniciatīvas valstu līmenī.
- **Eiropas Savienības pievienotā vērtība.** Valstu muitas administrācijas kopumā pauda atzinību par to, cik lielā mērā programmā sasniegti rezultāti, jo tas nebūtu bijis iespējams, darbojoties atsevišķi. Liela daļa izvērtējuma anketu respondentu norādīja, ka programma ir nozīmīga, lai veidotu uzticēšanos un panāktu konvergenci ar ES dalībvalstu un citu iesaistīto valstu (kandidātvalstu un potenciālo kandidātu) muitas administrācijām. Pirmās aptaujas norāda arī, ka jo īpaši IT jomā, apvienojot resursus, celta efektivitāte (apjomradīts ietaupījums un samazinātas izstrādes izmaksas). Sākotnējie konstatējumi arī liecina, ka valsts iestādēm ir sarežģīti valsts apsvērumus saskaņot ar ES muitas prasībām: dažos gadījumos atšķirīgās intereses var apgrūtināt ES pievienotās vērtības radīšanu, un dažas valstu iestādes ir izteikušas neapmierinātību, ja tām savi mērķi bija jāpielāgo mazāk attīstīto valstu muitas administrāciju mērķiem.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Ietekmes novērtējuma sagatavošanas vajadzībām Komisija pasūtīja ārēju pētījumu, kurā īpašā apspriešanās plašāk apkopotu ieinteresēto personu viedokli. Ņemot vērā programmas īpašo tvērumu (muitas administrācijas ir vienīgie tiešie saņēmēji), minētās apspriešanas, kurā notika

¹³ IT joma aplūkota ierobežoti, jo šā ietekmes novērtējuma izstrādes laikā vēl nebija iesniegtas atbildes uz anketām par IT un nebija pabeigtas gadījuma izpētes.

diskusijas projektu grupā, valstu apmeklējumi/gadījuma izpētes un īpaši apsekojumi, uzmanības centrā bija muitas administrācijas. Minētās aktivitātes papildināja uzņēmēju apvienību un uzņēmēju, akadēmisko aprindu pārstāvju, kā arī programmas “Muita 2020” dalībnieku un starptautisko organizāciju (piemēram, Pasaules Muitas organizācijas) aptauja.

Notika atklāta sabiedriskā apspriešana “ES fondiem ieguldījumu, pētniecības, inovācijas, MVU un vienotā tirgus jomā”. Tajā tika apkopots pilsoņu viedoklis, cita starpā, par politikas problēmām un vajadzībām muitas savienības jomā veikt ES pasākumus.

- **Neatkarīgu ekspertu atzinums**

Ietekmes novērtējuma sagatavošanas vajadzībām Komisija pasūtīja ārēju pētījumu, kurā tika gūti kvantitatīvi un kvalitatīvi dati. Šā uzdevuma mērķis bija: 1) apzināt galvenos faktorus muitas jomā pēc 2020. gada, problēmas, ar kurām saskarsies muitas savienība un dalībvalstu muitas administrācijas, un mērķus ES līmeņa pasākumiem, kuri balstīsies uz apzinātajiem faktoriem un problēmām; 2) apzināt iespējamās ES rīcībpolitikas risinājumus, kā sasniegt mērķus un izmantot turpmākos ES finanšu pasākumus, un novērtēt apzināto risinājumu paredzamo ietekmi uz ekonomiku, sociālo jomu un vidi; un 3) salīdzināt risinājumus pēc konkrētiem kritērijiem (piemēram, iedarbīgums, efektivitāte, nozīme, atbilstība) un, pamatoti argumentējot, tos sarindot.

Ārējais pētījums un ar to saistītā apspriešana apstiprināja, ka muitas administrācijām gaidāmi grūti laiki un vajadzīga vērienīga programma, kuras pamatā ir divas svarīgas iezīmes: no vienas puses, turpināt un pastiprināt (IT un cilvēkresursu jomā) spēju veidošanu un sadarbības darbības, lai muitas savienība tiktu interpretēta un īstenota vienotā veidā, un, no otras puses, pastiprināt operatīvo sadarbību un vairāk pievērsties inovācijai.

- **Ietekmes novērtējums**

2018. gada 27. aprīlī Regulējuma kontroles padome sniedza pozitīvu atzinumu par pievienoto ietekmes novērtējumu un ieteica vēl uzlabot dažus svarīgus ziņojuma punktus, piemēram, sniegt papildu detaļas par elektroniskajām sistēmām, kuras pamatotu budžeta palielinājumu, un paskaidrot uzraudzības kārtības un to rādītāju vienkāršošanu, kuri tiek izmantoti papildus tiesību aktos paredzētajiem rādītājiem.

Ietekmes novērtējuma galīgajā redakcijā abas minētās iezīmes bija ņemtas vērā. Lai izskaidrotu būtisko budžeta palielinājumu, tika skaidrots juridiskais konteksts (jo īpaši pienākumi, kas izriet no Savienības muitas kodeksa) un sarežģītā Eiropas elektronisko sistēmu uzbūve. Izpildes datu rādītāji tiek vienkāršoti, jo šī uzraudzības sistēmas daļa administrācijām un TAXUD ģenerāldirektorātam uzliek būtisku slogu, neradot lielus uzlabojumus attiecībā uz programmas struktūru un pārvaldību.

Tika analizēti četri galvenie scenāriji.

- ES 27 valstu pamatscenārijs: Savienībai būtu jāpārskata tās muitas jomas tiesību akti un jāatceļ liela daļa uzlabojumu, kuri muitas operācijās tika ieviesti ar 2016. gadā pieņemto jauno Savienības Muitas kodeksu. Rezultātā tas varētu ietekmēt ES starptautiskās saistības un varētu arī apdraudēt citus ES rīcībpolitiskos mērķus, jo īpaši drošības programmu.
- Scenārijs “Kritiskā masa”: pēc tā īstenošanas cita attīstība nebūtu iespējama, un sadarbība aprobežotos ar atbalstu Savienības Muitas kodeksa īstenošanai. IT un vispārējo muitas operāciju ziņā būtībā tiktu sperts solis atpakaļ.
- Scenārijs “Turpināmība plus”: tas ir vajadzīgais minimums muitas savienībai (turpināt darbību un gūt rezultātus) un nākamais loģiskais solis — pieņemt Savienības Muitas kodeksu.

- Strukturālās centralizācijas scenārijs: pakāpeniska vai tūlītēja pilnīga struktūras centralizēšana varētu stiprināt ES muitas administrāciju darbību un sekmēt programmas mērķu izpildi. Tomēr tas nozīmē, ka tiktu mainīts darbības modelis, kam vajag sagatavošanos, un tādēļ nākamā DFS satvarā tas būtībā ir nereāli.

Politiskā līmenī tika izvērtēts un izvēlēts scenārijs “Turpināmība plus”. Pašreizējie sadarbības mehānismi un līdzekļi ir jāoptimizē vēl vairāk, lai muitas savienība un iekšējais tirgus sniegtu maksimālas priekšrocības: saskaņā ar ES starptautiskajām saistībām Pasaules Tirdzniecības organizācijā, dalībvalstu muitas administrācijām būtu jādarbojas saliedēti. Tas būtu jāsaskaņo ar politiskajiem vēstījumiem, kas pausti nesenajā Komisijas paziņojumā par ES muitas savienības un tās pārvaldības pilnveidošanu. Tādēļ ir politiski un ekonomiski svarīgi sasniegt šos visus mērķus laikā, kad pieaugušas gaidas no Savienības gūt rezultātus pamatjomās, un muitas savienība ir viena no tām. Šis lēmums ir atspoguļots arī DFS priekšlikumu paketē periodam pēc 2020. gada, ko Komisija iesniedza 2018. gada 2. maijā¹⁴.

Pēc tehniskajām piezīmēm, kuras iesniedza Regulējuma kontroles padome, attiecībā uz Savienības muitas kodeksa ieviešanas līmeni tika iekļauts papildu rādītājs, kas sniedz ieskatu arī Savienības Muitas kodeksa elektronisko sistēmu izstrādē, kuras atbalsta programma un patērē ievērojamu daļu no tās budžeta.

- **Vienkāršošana**

Pašreizējā programma jau tika racionalizēta, liekot spēcīgu uzsvaru uz izlaidi un rezultātiem. Tā īsteno visus iepriekšējos izvērtējumos apzinātos vienkāršojumus. Noskaidrots, ka varētu vienkāršot vēl vienu svarīgu aspektu, proti, plašāk izmantot vienreizējo maksājumu/vienības izmaksas un pieņemt daudzgadu darba programmas, lai izvairītos no ikgadējā administratīvā sloga, ko rada komiteju procedūra.

- **Pamattiesības**

Priekšlikums pamattiesības neietekmē.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

ES finansēšanas programmu pārskatīšanas grafiks ir saistīts ar 2018. gada 2. maijā jaunās daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumu¹⁵. Saskaņā ar šo priekšlikumu šajā regulā par programmu “Muita” tiek iekļauts budžeta regulējums 950 miljoni EUR (pašreizējās cenās) laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam.

Programma “Muita” tiks īstenota ar tiešās pārvaldības palīdzību un prioritārā kārtā. Kopā ar ieinteresētajām personām tiek veidotas darba programmas, kurās noteiks konkrētā perioda prioritātes.

Programma “Muita” ietekmēs Savienības un dalībvalstu ieņēmumus. Tā atvieglos un vienādos muitas dienestu darbu muitas nodokļu, kā arī PVN un akcīzes nodokļu par importu iekasēšanai, lai gan tas skaitļos nav izsakāms. Muitas administrācijas ar labākiem rezultātiem aizsargās Savienības un dalībvalstu finanšu intereses, ja, sadarbojoties un veidojot IT un darbinieku spējas, tiks celta darba kvalitāte.

¹⁴ COM(2018) 321 *final*

¹⁵ COM(2018) 322 *final*

5. CITI ELEMENTI

• **Istenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība**

Ierosinātās programmas “Muita” ietekme tiks novērtēta vidusposma un galīgajā izvērtējumā, kā arī nepārtraukti uzraugot virkni svarīgu augstāka līmeņa svarīgus izpildes rādītāju. Minētos izvērtējumus veiks saskaņā ar 22. un 23. punktu 2016. gada 13. aprīļa¹⁶ Iestāžu nolīgumā, kurā visas trīs iestādes apstiprināja, ka būtu vajadzīgs, ka spēkā esošo tiesību aktu un politikas izvērtēšana veido pamatu ietekmes novērtējumiem attiecībā uz turpmākās rīcības iespējām. Izvērtējumi novērtēs instrumenta ietekmi uz vietas, pamatojoties uz rādītājiem un mērķiem un sīki izstrādātu analīzi par to, cik lielā mērā šis instruments uzskatāms par nozīmīgu, efektīvu un iedarbīgu, sniedz pietiekamu ES pievienoto vērtību un atbilst citām ES politikas jomām. Tie ietvers gūtās atziņas, lai identificētu trūkumus/problēmas vai iespējas vēl vairāk uzlabot darbības vai to rezultātus un lai palīdzētu maksimāli palielināt to ietekmi. Tie tāpat identificēs un kvantitatīvi noteiks regulatīvās izmaksas, ieguvumus un ietaupījumus.

Izvērtējuma ziņojumu sniegšanas sistēma nodrošina, ka programmas izvērtēšanai vajadzīgie dati tiek vākti iedarbīgi, efektīvi, savlaicīgi un atbilstīgā detalizācijas pakāpē; šie dati un informācija Komisijai tiek paziņoti ar citām tiesību normām saderīgā veidā; piemēram, ja vajadzīgs, personas dati tiek padarīti anonīmi. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem izvirza samērīgas ziņošanas prasības.

Lai nodrošinātu atbilstīgu izmaksu lietderību, programmas rezultāti un izlaide tiks regulāri novērtēti vispusīgā uzraudzības sistēmā, kuras pamatā ir noteikti rādītāji.

Izpildes mērīšanas datus iegūs no dažādām elektroniskajām sistēmām un datu vākšanas instrumentiem. Patlaban galvenie instrumenti ir turpmāko pasākumu veidlapas, darbības novērtējuma veidlapas un regulāras muitas ierēdņu aptaujas.

Tā kā programmas uzdevums ir sniegt atbalstu, palīdzot iesaistītajām valsts pārvaldes iestādēm dalīties informācijā un uzlabot to spējas, uzraudzības sistēma liek uzsvaru uz to, lai pēc izlaides līmeņu rādītājiem novērtētu programmas aktivitāšu virzību. Ja vien iespējams, tā novērtēs arī rādītājus jomās, kas saistītas ar programmas augsta līmeņa mērķiem.

Komisija katru gadu izdos programmas progresu ziņojumu, kurā ietvers kopsavilkumu par izpildi saistībā ar programmas mērķiem un saistītajiem izlaides un rezultātu rādītājiem.

• **Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums**

I nodaļa – Vispārīgi noteikumi

Ierosinātā programma sniegs muitas savienībai un muitas dienestiem atbalstu aizsargāt Savienības un tās dalībvalstu finanšu un ekonomikas intereses, aizsargāt Savienību pret negodīgu un nelikumīgu tirdzniecību, vienlaikus atbalstot likumīgu darījumdarbību, nodrošināt Savienības un tās iedzīvotāju drošību un drošumu un uzturēt pienācīgu līdzsvaru starp muitas kontroli un likumīgas tirdzniecības atvieglošanu. Šis mērķis ir pielāgots tā, lai muitas savienībai un muitas dienestiem varētu sniegt vispusīgāku atbalstu attiecībā uz visu to uzdevumu loku, kas noteikts Savienības Muitas kodeksā, un ņemot vērā jaunās vajadzības, kuras sīkāk izklāstītas ietekmes novērtējumā.

Jaunajā programmā, tāpat kā pašreizējā programmā “Muita 2020”, varēs piedalīties dalībvalstis, valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālie kandidāti. Saskaņā ar Savienības vispārējo politiku šajā programmā ar zināmiem nosacījumiem varēs piedalīties

¹⁶ 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu; OV L 123., 12.5.2016., 1.-14. lpp.

Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis un trešām valstis saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm.

Tāpat kā iepriekš programma nodrošinās finansējumu visos finanšu regulā noteiktajos veidos, jo īpaši dotāciju, publiskā iepirkuma un izmaksu atmaksāšanas veidā. Par konkrētām darbībām var apsvērt godalgas, ja uzskatāmas par lietderīgām, un tādā gadījumā darba programmās tiktu precizēti īstenošanas kritēriji un kārtība.

II nodaļa — Attiecināmība

Darbību veidi, kas uzskatāmi par attiecināmiem programmas finansējuma saņemšanai, būtībā ir līdzīgi pašreizējās programmas darbības veidiem. Tomēr to veids ir vienkāršots un samazināts, lai būtu iespējama lielāka elastība. Indikatīvais saraksts 1. pielikumā sniedz pārskatu par konkrētām darbībām, kuras varētu finansēt saskaņā ar programmu.

Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta saistībā ar pašreizējo ekspertu komandu rīku pašreizējā programmā “Muita 2020”, priekšlikums konkrētāk pievēršas strukturētai sadarbībai projektu veidā, kuras mērķis ir sekmēt ciešāku operatīvo sadarbību, kas starp iesaistītajām valstīm ļautu veidot padziļinātu un integrētu sadarbību, tādējādi paverot ceļu muitas savienības attīstībai.

Pretstatā pašreizējai programmai “Muita 2020” jaunajā programmā ir iekļautas darbības, kas papildina vai atbalsta darbības, ar ko īsteno jaunizveidotā muitas kontroles iekārtu instrumenta, kas ir viens no Integrētās robežu pārvaldības fonda instrumentiem, mērķus. Muitas kontroles iekārtu instruments īpaši atbalstīs tikai attiecināmo iekārtu iegādi, uzturēšanu un atjaunināšanu, savukārt programma “Muita” atbalstīs visas saistītās darbības, piemēram, sadarbības darbības iekārtu vajadzību novērtēšanai vai attiecīgā gadījumā apmācību darbam ar iegādātajām iekārtām.

Ņemot vērā globalizācijas nozīmi, programma arī turpmāk sniegs iespēju par ārējiem ekspertiem iesaistīt valsts iestāžu pārstāvjus, ieskaitot no trešām valstīm, kā arī starptautisko organizāciju, uzņēmēju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, ja vien tas atbalsta darbības, ar kurām īsteno programmas mērķus.

III nodaļa — Dotācijas

Programma tiks īstenota, izmantojot visplašāk izmantotos Savienības budžeta līdzekļu izlietošanas mehānismus, proti, publisko iepirkumu un dotācijas. Priekšlikumā attiecībā uz dotācijām noteikts, ka uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus neizsludina, ja attiecināmie subjekti ir muitas iestādes.

Tāpat kā iepriekš programmai būtu jāatbalsta darbības līdz 100 %, ņemot vērā to lielo ES pievienoto vērtību. Ja par darbībām vajadzīgs piešķirt dotācijas, piemērojamā līdzfinansējuma likme tiks noteikta darba programmās.

IV nodaļa — Īpaši noteikumi IT spēju veidošanas darbībām

Šajā nodaļā iekļauto noteikumu mērķis ir nodrošināt labāku regulējumu un pārvaldību attiecībā uz IT spēju veidošanas darbībām, kuras īsteno saskaņā ar šo programmu. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta iepriekšējās programmās muitas jomā un ņemot vērā to, ka pieaug Eiropas elektronisko sistēmu skaits, tiek ierosināti daži jauninājumi. Uzlabota Eiropas elektronisko sistēmu “kopīgo komponentu” un “valsts komponentu” definīcija, kas labāk atspoguļo patieso situāciju elektronisko sistēmu jomā un iekļauj to raksturpazīmes. Uzskaitīti uzdevumi, kuru pilda Komisija, no vienas puses, un — dalībvalstis, no otras puses. Visbeidzot, pateicoties elektronisko sistēmu daudzgadu stratēģiskajam plānam muitas jomā (MASP-C), kas jāizstrādā Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm, gan valstu, gan ES līmenī būs

iespējama labāka budžeta līdzekļu un cilvēkresursu plānošana. Lai būtu iespējams labāk uzraudzīt IT spēju veidošanas darbības, papildus ieviests ziņošanas pienākums.

V nodaļa — Plānošana, uzraudzība, izvērtēšana un kontrole

Ievērojot, ka ir izvirzīti vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķi un lai izmantotu laika gaitā gūto pieredzi, darba programmām būtu jāilgst vairākus gadus. Tas ir jauninājums salīdzinājumā ar pašreizējo programmas “Muita 2020”, kura paredz gada darba programmas. Pāreja no gada uz daudzgadu darba programmām samazinās administratīvo slogu kā Komisijai, tā dalībvalstīm.

Galveno rādītāju saraksts ir pievienots 2. pielikumā, lai jau no paša sākuma uzlabotu programmas uzraudzību un tās izpildi. Komisija būs pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, lai attiecībā uz uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu izstrādātu noteikumus, ieskaitot ar 2. pielikuma grozījumiem, lai attiecīgā gadījumā pārskatītu un/vai papildinātu rādītāju sarakstu.

Vidusposma un galīgo izvērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.

VI nodaļa — Pilnvaru deleģēšana un komiteju procedūra

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus par izpildes rādītāju uzraudzības sistēmas un saistīto rādītāju pārskatīšanu.

Komisijai palīdz programmas “Muita” komiteja (pārbaudes procedūra) palīdzēs Komisijai.

VII nodaļa — Pārejas un nobeiguma noteikumi

Tiks nodrošināta atbilstīga, efektīva un samērīga konkrēta informācija dažādām mērķgrupām, ieskaitot plašsaziņas līdzekļiem un plašākai sabiedrībai.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu “Muita”**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 33., 114. un 207. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Programma “Muita 2020”, kas izveidota saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1294/2013², un programmas priekšteces ir devušas būtisku ieguldījumu, lai atvieglotu un stiprinātu sadarbību muitas jomā. Muitas jomā daudzas darbības notiek pāri robežām, tajās ir iesaistītas un tās skar visas dalībvalstis, tāpēc dalībvalstis katra atsevišķi nespēj tās efektīvi un iedarbīgi īstenot. Savienības līmenī programma “Muita”, ko īsteno Komisija, minēto sadarbības pasākumu veidošanai dalībvalstīm nodrošina Savienības pamatregulējumu, kas ir izmaksu ziņā lietderīgāk, nekā katrai dalībvalstij veidot savu individuālu sadarbības satvaru uz divpusējiem vai daudzpusējiem pamatiem. Tāpēc, lai aktivitātēm muitas sadarbības jomā nodrošinātais Savienības finansējums būtu nepārtraukts, ir lietderīgi šajā pašā jomā izveidot jaunu programmu — programmu “Muita”.
- (2) Pēdējo piecdesmit gadu laikā muitas savienība ir būtiski attīstījusies, un muitas administrācijas tagad pie robežām sekmīgi pilda dažādus uzdevumus. Tās strādā saliedēti, lai atvieglotu tirdzniecību un mazinātu birokrātiju, iekasētu ieņēmumus valstu un Savienības budžetam un aizsargātu sabiedrību no terorisma draudiem, veselības, vides un citiem apdraudējuma. Jo īpaši kopš izveidota ES mēroga kopējā riska pārvaldības sistēma³ un sāкта lielu naudas summu pārvietošanas muitas kontrole, lai apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, cīņā pret terorismu un organizēto noziedzību muita stājusies pirmajās rindās. Ņemot vērā šīs plašās pilnvaras, muita tagad faktiski ir vadošā iestāde, kas veic preču kontroli pie Savienības ārējām robežām. Tādēļ būtu jāparedz, ka programma “Muita” aptver ne tikai sadarbību muitas jomā, bet atbalsta arī Regulas (ES) Nr. 952/2013 3. pantā noteikto muitas dienestu uzdevumu kopumā, proti, Savienības starptautiskās

¹ OV C , , . lpp.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1294/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido rīcības programmu muitas nozarei Eiropas Savienībā laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam (“Muita 2020”) un atceļ Lēmumu Nr. 624/2007/EK (OV L 347, 20.12.2013., 209. lpp.).

³ https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-risk-management/measure-customs-risk-management-framework-crmf_en

tirdzniecības uzraudzību, iekšējā tirgus ārējo aspektu īstenošanu, kopējās tirdzniecības politikas un citu tādu Savienības kopējo politikas jomu īstenošanu, kuras ietekmē tirdzniecību, un piegādes ķēdes drošību. Tādējādi juridiskais pamats aptvers sadarbību muitas jomā (LESD 33. pants), iekšējo tirgu (LESD 114. pants) un tirdzniecības politiku (LESD 207. pants).

- (3) Programmai, kura nodrošina satvaru darbībām, kuru mērķis ir atbalstīt muitas savienību un muitas dienestus, būtu jāpalīdz aizsargāt Savienības un tās dalībvalstu finanšu un ekonomikas intereses; aizsargāt Savienību pret negodīgu un nelikumīgu tirdzniecību, vienlaikus atbalstot likumīgu darījumdarbību; nodrošināt Savienības un tās iedzīvotāju drošību un drošumu; un atvieglot likumīgu tirdzniecību, lai uzņēmumi un iedzīvotāji varētu gūt labumu no visām iekšējā tirgus un pasaules tirdzniecības iespējām.
- (4) Šajā regulā paredzēts programmas finansējums, kam Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā jābūt par galveno atsaucē summu 17. punkta nozīmē Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgumā par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un finanšu pareizu pārvaldību⁴.
- (5) Lai atbalstītu trešo valstu pievienošanās un asociācijas procesu, dalībai Programmā vajadzētu būt pieejamai valstīm, kas pievienojas, un kandidātvalstīm, kā arī potenciālajiem kandidātiem un Eiropas kaimiņattiecību politikas partnervalstīm, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Tajā var piedalīties trešās valstis saskaņā ar nosacījumiem, kas attiecībā uz to dalību Savienības programmās paredzēti konkrētajos nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm.
- (6) Uz šo programmu attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) [2018/XXX]⁵ ("Finanšu regula"). Tā paredz noteikumus par Savienības budžeta izpildi, ieskaitot noteikumus par dotācijām, godalgām, publisko iepirkumu un ārējo ekspertu atlīdzināšanu.
- (7) Atzīts, ka programmā "Muita 2020" piemērojamās darbības bijušas adekvātas, un tāpēc tās būtu jā saglabā. Lai programmas izpilde būtu vienkāršāka un elastīgāka un tādējādi tās mērķi tiktu labāk izpildīti, darbības būtu jādefinē tikai vispārīgās kategorijās, sniedzot sarakstu ar konkrēto darbību piemēriem. Būtu vajadzīgs, ka ar sadarbību un spēju veidošanu programma "Muita" arī veicina un atbalsta inovācijas ieviešanu un likšanu lietā, lai vēl vairāk uzlabotu spēju ievērot muitas pamatprioritātes.
- (8) Ar Regulu [2018/XXX] izveido muitas kontroles iekārtu instrumentu⁶ ("CCE instruments"), kas ir viens no Integrētās robežu pārvaldības fonda instrumentiem. Lai saglabātu visu sadarbības darbību, kas saistītas ar muitas un muitas kontroles iekārtām, atbilstību un horizontālo koordināciju, ir lietderīgi tās visas īstenot ar vienu tiesību aktu un noteikumu kopumu, proti, šo regulu. Tādēļ būtu jānosaka, ka CCE instruments atbalsta tikai attiecināmo iekārtu iegādi, uzturēšanu un atjaunināšanu, savukārt programma "Muita" atbalsta visas pārējās saistītās darbības, piemēram, sadarbības darbības iekārtu vajadzību novērtēšanai vai attiecīgā gadījumā apmācība darbam ar iegādātajām iekārtām.

⁴ OV C 373, 20.12.2013., 1. lpp.

⁵ COM(2016) 605 *final*

⁶ Priekšlikums — Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko Integrētās robežu pārvaldības fonda satvarā izveido finansiālā atbalsta instrumentu muitas kontroles iekārtām

- (9) Muitas informācijas un saistītās informācijas apmaiņa ir ļoti svarīga netraucētai muitas darbībai, un šāda apmaiņa ievērojami pārsniedz apmaiņu muitas savienībā. Eiropas elektronisko sistēmu pielāgošana vai paplašināšana attiecībā uz trešām valstīm, kas nav programmas asociētās valstis, un starptautiskām organizācijām varētu patiešām būt Savienības vai dalībvalstu interesēs. Tādēļ, ja šāda interese ir pienācīgi pamatota, būtu jānosaka, ka saskaņā ar programmu Eiropas elektronisko sistēmu pielāgošanu vai paplašināšanu sadarbībai ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām uzskata par attiecināmām izmaksām.
- (10) Ņemot vērā globalizācijas nozīmi, būtu jānosaka, ka programma arī turpmāk nodrošina iespēju iesaistīt ārējos ekspertus Finanšu regulas 238. panta nozīmē. Būtu jānosaka, ka minētie ārējie eksperti ir galvenokārt valdības iestāžu pārstāvji, arī no trešajām valstīm, kas nav asociētās valstis, kā arī starptautisko organizāciju, uzņēmēju vai pilsoniskās sabiedrības pārstāvji.
- (11) Saskaņā ar Komisijas apņēmību, kas pausta tās 2010. gada 19. oktobra paziņojumā “Par ES budžeta pārskatīšanu”⁷, saskaņot un vienkāršot finansēšanas programmas, resursi būtu jāizmanto kopīgi ar citiem Savienības finansēšanas instrumentiem, ja ar pasākumiem saskaņā ar Programmu iecerēts sasniegt mērķus, kas ir kopīgi dažādiem finansēšanas instrumentiem, tomēr vienlaikus novēršot divkārtu finansēšanu. Būtu jānodrošina, ka Programmas darbībā Savienības resursi muitas savienības un muitas dienestu atbalstam tiek izmantoti atbilstīgi.
- (12) Lielākā programmas budžeta daļa tiks atvēlēta informācijas tehnoloģiju (IT) spēju veidošanas darbībām. Būtu jāizstrādā īpaši noteikumi attiecīgi par Eiropas elektronisko sistēmu kopīgajiem un valsts komponentiem. Turklāt būtu skaidri jādefinē darbību piemērošanas joma un Komisijas un dalībvalstu pienākumi.
- (13) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums 70/2008/EK⁸ aicina Komisiju sagatavot daudzgadu stratēģisku plānu, lai radītu saskaņotu un mijiedarbīgu elektronisku muitas vidi Savienībā. Daudzgadu stratēģiskajā plānā iekļauto elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju galvenokārt finansē ar programmas līdzekļiem. Lai nodrošinātu, ka programma un daudzgadu stratēģiskais plāns ir atbilstīgi un savstarpēji koordinēti, šajā regulā tiks iestrādāti attiecīgie lēmuma noteikumi. Visas attiecīgās Lēmuma Nr. 70/2008/EK normas tagad ir pārņemtas vai nu ar Regulu (ES) Nr. 952/2013, vai ar šo regulu, tādēļ Lēmums Nr. 70/2008/EK būtu jāatceļ.
- (14) Šī regula būtu jāīsteno, izmantojot darba programmas. Izvirzīti vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķi, un, lai izmantotu laika gaitā gūto pieredzi, jāparedz, ka darba programmas var ilgt vairākus gadus. Pāreja no gada uz daudzgadu darba programmām mazinās administratīvo slogu kā Komisijai, tā dalībvalstīm.
- (15) Lai nodrošinātu vienāodus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁹.

⁷ COM (2010) 700 final

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 70/2008/EK (2008. gada 15. janvāris) par elektronisku muitas un tirdzniecības vidi (OV L 23, 26.1.2008., 21. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (16) Saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu¹⁰ 22. un 23. punktu šo programmu ir nepieciešams izvērtēt, pamatojoties uz informāciju, kas ievākta, izpildot noteiktas uzraudzības prasības, vienlaikus neradot pārmērīgu regulējumu un administratīvo slogu, jo īpaši dalībvalstīm. Attiecīgā gadījumā šādas prasības var ietvert izmērāmus rādītājus kā pamatu izvērtēšanai par instrumenta ietekmi uz vietas.
- (17) Lai pienācīgi reaģētu uz izmaiņām politikas prioritātēs, būtu jāparedz, ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu Komisijai deleģē pilnvaras pieņemt aktus, lai grozītu tādu rādītāju sarakstu, ar kuriem mēra konkrētu programmas mērķu sasniegšanu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, arī ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (18) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013¹¹, Padomes Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2988/95¹², Padomes Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96¹³ un Padomes Regulu (ES) 2017/1939¹⁴ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, ieskaitot pārkāpumu un krāpšanas gadījumu novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un — vajadzības gadījumā — administratīvus un finansiālus sodus. Saskaņā jo īpaši ar Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 un Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par krāpšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371¹⁵. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbjas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, *EPPO* un Eiropas Revīzijas palātai nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

¹⁰ 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu; OV L 123., 12.5.2016., 1.-14. lpp.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

¹² Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

¹³ Padomes Regula (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienų finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

¹⁴ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017. 1. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (19) Šai regulai piemēro horizontālos finanšu noteikumus, kurus pieņem Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka budžeta izstrādes un īstenošanas procedūru, izmantojot dotācijas, publisko iepirkumu, godalgas, netiešu īstenošanu, kā arī paredz finanšu dalībnieku pienākumu pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, attiecas arī uz Savienības budžeta aizsardzību vispārīgu trūkumu gadījumā attiecībā uz tiesiskumu dalībvalstīs, jo tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums pareizai finanšu pārvaldībai un efektīvam ES finansējumam.
- (20) Saskaņā ar šo regulu finansēšanas veidus un īstenošanas metodes izvēlas, pamatojoties uz iespējām ar tiem sasniegt darbību konkrētos mērķus un gūt rezultātus, īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un neatbilstības risku. Te būtu jāņem vērā vienreizējo maksājumu, vienoto likmju un vienības izmaksu, kā arī finansējuma, kas nav saistīts ar izmaksām, izmantošana saskaņā ar Finanšu regulas 125. panta 1. punktu.
- (21) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (22) Ar šo regulu aizstāj Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) Nr. 1294/2013/EK, kurš tādējādi būtu jāatceļ,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo regulu sadarbībai muitas jomā izveido programmu “Muita” (“Programma”).
2. Ar to nosaka Programmas mērķus, budžetu 2021.–2027. gadam, Savienības finansējuma veidus un šāda finansējuma piešķiršanas noteikumus.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “muitas dienesti” ir dienesti, kas definēti Regulas (ES) Nr. 952/2013 5. panta 1. punktā;
- (2) “Eiropas elektroniskās sistēmas” ir elektroniskas sistēmas, kas vajadzīgas muitas savienībai un muitas iestāžu uzdevuma izpildei;

- (3) “trešā valsts” ir valsts, kas nav Savienības dalībvalsts.

3. pants

Programmas mērķi

1. Programmas vispārīgais mērķis ir atbalstīt muitas savienību un muitas dienestus, lai aizsargātu Savienības un tās dalībvalstu finanšu un ekonomikas intereses, nodrošinātu drošību un drošumu Savienībā un aizsargātu Savienību pret negodīgu un nelikumīgu tirdzniecību, vienlaikus atvieglojot likumīgu darījumdarbību.
2. Programmas konkrētais mērķis ir atbalstīt tiesību aktu muitas jomā un rīcībpolitikas sagatavošanu un vienādu īstenošanu, kā arī sadarbību muitas jomā un administratīvo spēju veidošanu, ieskaitot attiecībā uz cilvēku kompetenci un Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju.

4. pants

Budžets

1. Finansējums Programmas īstenošanai laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam ir 950 000 000 EUR pašreizējās cenās.
2. Šā panta 1. punktā minēto summu var izmantot arī tādu sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas, izvērtēšanas un citu aktivitāšu segšanai, kuras saistītas ar programmas pārvaldību un tās mērķu izpildes izvērtēšanu. No šīs summas turklāt var segt izdevumus par pētījumiem, ekspertu sanāksmēm, informācijas un komunikācijas darbībām, ciktāl šīs darbības ir saistītas ar Programmas mērķiem, kā arī izdevumus, kas saistīti ar informācijas tehnoloģiju tīkliem informācijas apstrādei un informācijas apmaiņai, ieskaitot korporatīvos informācijas tehnoloģiju rīkus un citu tehnisko un administratīvo palīdzību, kura vajadzīga saistībā ar programmas pārvaldību.

5. pants

Programmas asociētās trešās valstis

Programmā var piedalīties šādas trešās valstis:

- (a) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālie kandidāti — saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem, kas reglamentē šo valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un šīm valstīm;
- (b) valstis, uz kurām attiecas Eiropas kaimiņattiecību politika, — saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem, kas reglamentē šo valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un šīm valstīm, ar noteikumu, ka šīs valstis ir sasniegušas pietiekamu līmeni attiecīgo tiesību aktu un administratīvo metožu tuvināšanā Savienības līmenim;

- (c) citas trešās valstis saskaņā ar nosacījumiem, kas attiecībā uz to dalību Savienības programmās paredzēti konkrētajos nolīgumos:
- nodrošina taisnīgu līdzsvaru to trešo valstu starp iemaksām un ieguvumiem, kuras piedalās Savienības programmās;
 - izklāsta nosacījumus dalībai programmās, ieskaitot finanšu iemaksu aprēķināšanu atsevišķām programmām un to administratīvās izmaksas. Minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Regulas [2018/XXX] [jaunās Finanšu regulas] [21. panta 5. punktu];
 - trešām valstīm nepiešķir lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz Programmu;
 - garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt savas finanšu intereses.

6. pants

ES finansējuma apgūšana un veidi

1. Programmu īsteno ar tiešās pārvaldības palīdzību saskaņā ar Finanšu regulu.
2. Programma var sniegt finansējumu jebkurā no Finanšu regulā noteiktajiem veidiem, jo īpaši dotāciju, godalgu, publiskā iepirkuma un ceļa un uzturēšanās izdevumu atmaksāšanas, kas rodas ārējiem ekspertiem, veidā.

II NODAĻA

Attiecināmība

7. pants

Attiecināmās darbības

1. Uz finansējumu var pretendēt tikai tās darbības, ar kurām īsteno 3. pantā minētos mērķus.
2. Darbības, kas papildina vai atbalsta darbības, ar kurām īsteno mērķus, kas minēti 3. pantā Regulā (ES) [2018/XXX] [CCE instruments], arī var pretendēt uz finansējumu saskaņā ar šo Programmu.
3. Šādas ir 1. un 2. punktā minētās darbības.
 - (a) Sanāksmes un tamlīdzīgi *ad hoc* pasākumi;
 - (b) strukturēta sadarbība projektu veidā;
 - (c) IT spēju veidošanas darbības, jo īpaši Eiropas elektronisko sistēmu izstrāde un ekspluatācija;
 - (d) cilvēku kompetences un spēju veidošanas darbības;
 - (e) atbalsts un citas darbības, ieskaitot:
 - (1) pētījumi;

- (2) inovācijas aktivitātes, jo īpaši koncepcijas pierādīšana, izmēģinājuma projekti un prototipu izstrāde;
- (3) kopīgi izstrādātas komunikācijas darbības;
- (4) citas darbības, kas paredzētas 13. pantā minētajās darba programmās un kas vajadzīgas 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanai vai atbalstam.

Iespējamie a), b) un d) apakšpunktā minēto darbību veidi norādīti nepilnīgā sarakstā 1. pielikumā.

- 4. Darbības, kuras aptver tādu Eiropas elektronisko sistēmu kopīgo komponentu pielāgošanas vai paplašināšanas izstrādi un ekspluatāciju, kas paredzēti sadarbībai ar trešām valstīm, kuras nav Programmas asociētās valstis, vai ar starptautiskām organizācijām, var pretendēt uz finansējumu, ja tās ir Savienības interesēs. Komisija ievieš vajadzīgos administratīvos noteikumus, kas var paredzēt finansiālu ieguldījumu no trešām personām, uz kurām attiecas minētās darbības.
- 5. Ja 3. punkta c) apakšpunktā minētā IT spēju palielināšanas darbība attiecas uz Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju, uz finansējumu saskaņā ar Programmu var pretendēt tikai tās izmaksas, kuras saistītas ar pienākumiem, kas Komisijai uzticēti saskaņā ar 11. panta 2. punktu. Dalībvalstis sedz izmaksas, kas saistītas ar pienākumiem, kuri tām uzticēti saskaņā ar 11. panta 3. punktu.

8. pants

Ārējie eksperti

- 1. Par ekspertiem Programmā organizētajās darbībās var pieaicināt valdības iestāžu pārstāvjus, ieskaitot no trešajām valstīm, kas nav Programmas asociētās valstis saskaņā ar 5. pantu, starptautisku un citu attiecīgu organizāciju pārstāvjus, uzņēmēju pārstāvjus un organizācijas, kas pārstāv uzņēmējus, un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, ja vien tas sekmē darbības 3. pantā minēto mērķu izpildi.
- 2. Izmaksas, kas radušās 1. punktā minētajiem ārējiem ekspertiem, Programmā ir attiecināmas atlīdzināšanas nolūkiem saskaņā ar Finanšu regulas 238. panta noteikumiem.
- 3. Ārējos ekspertus izraugās Komisija, pamatojoties uz viņu prasmēm, pieredzi un zināšanām, kas būtiskas konkrētajai darbībai un izvairoties no iespējama interešu konflikta.

III NODAĻA

DOTĀCIJAS

9. pants

Piešķiršana, papildināmība un kombinēts finansējums

- 1. Programmā dotācijas piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.
- 2. Darbība, kurai šajā Programmā piešķirts finansējums, var saņemt finansējumu arī no jebkuras citas Savienības programmas, ar noteikumu, ka finansējums neattiecas uz

tām pašām izmaksām. Attiecīgajam finansējumam, kas no katras Savienības programmas piešķirts darbībai, piemēro konkrētās programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un atbalstu no dažādām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros noteikti atbalsta nosacījumi.

3. Saskaņā ar Finanšu regulas 198. panta f) punktu, ja attiecināmie subjekti ir dalībvalstu un šīs regulas 5. pantā minēto Programmas asociēto trešo valstu muitas dienesti, dotācijas piešķir bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, ar noteikumu, ka ir izpildīti minētajā pantā izklāstītie nosacījumi.

10. pants

Līdzfinansējuma likme

1. Atkāpjoties no Finanšu regulas 190. panta, Programma var finansēt līdz 100 % no darbības attiecināmajām izmaksām.
2. Piemērojamo līdzfinansējuma likmi, ja darbībām ir vajadzīga dotāciju piešķiršana, nosaka 13. pantā minētajās daudzgadu darba programmās.

IV NODAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI IT SPĒJU VEIDOŠANAS DARBĪBĀM

11. pants

Pienākumi

1. Komisija un dalībvalstis kopā nodrošina tādu Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju, ieskaitot projektēšanu, specifikācijas, atbilstības testēšanu, ieviešanu, uzturēšanu, pilnveidi, drošību, kvalitātes nodrošināšanu un kvalitātes kontroli, kas uzskaitītas 12. pantā minētajā daudzgadu stratēģiskajā plānā muitas jomā.
2. Komisija jo īpaši nodrošina:
 - (a) kopīgo komponentu, kas noteikti saskaņā ar 12. pantā minēto daudzgadu stratēģisko plānu muitas jomā, izstrādi un ekspluatāciju;
 - (b) Eiropas elektronisko sistēmu izstrādes un ekspluatācijas vispārīgo koordināciju, kas vērsta uz to darbību, savienojamību un pastāvīgu uzlabošanu un to saskaņotu īstenošanu;
 - (c) Eiropas elektronisko sistēmu koordināciju Eiropas līmenī, lai tās popularizētu un īstenotu valstu līmenī;
 - (d) Eiropas elektronisko sistēmu izstrādes un ekspluatācijas koordināciju attiecībā uz to mijiedarbi ar trešām personām, izņemot darbības, kas paredzētas valstu prasību izpildei;
 - (e) Eiropas elektronisko sistēmu koordināciju ar citām attiecīgām darbībām, kas saistītas ar e-pārvaldību Savienības līmenī.
3. Dalībvalstis jo īpaši nodrošina:

- (a) valsts komponentu, kas noteikti saskaņā ar 12. pantā minēto daudzgadu stratēģisko plānu muitas jomā, izstrādi un ekspluatāciju;
- (b) Eiropas elektronisko sistēmu valsts komponentu izstrādes un darbības koordināciju valsts līmenī;
- (c) Eiropas elektronisko sistēmu koordināciju ar citām attiecīgām darbībām, kas saistītas ar e-pārvaldību valsts līmenī;
- (d) regulāru informācijas iesniegšanu Komisijai par pasākumiem, ko dalībvalstis ir veikušas, lai to attiecīgās iestādes vai uzņēmēji varētu pilnībā izmantot Eiropas elektroniskās sistēmas;
- (e) Eiropas elektronisko sistēmu īstenošanu valsts līmenī.

12. pants

Daudzgadu stratēģiskais plāns muitas jomā (MASP-C)

1. Komisija izstrādā un atjaunina daudzgadu stratēģisko plānu muitas jomā, kurā uzskaitīti visi uzdevumi, kas attiecas uz Eiropas elektronisko sistēmu izstrādi un ekspluatāciju un ar ko katra sistēma vai tās daļa tiek klasificēta kā:
 - (a) kopīgs komponents: Eiropas elektronisko sistēmu komponents, kas izstrādāts Savienības līmenī un ir pieejams visām dalībvalstīm vai ko Komisija efektivitātes, drošības un racionalizācijas nolūkā atzinusi par kopīgu;
 - (b) valsts komponents: Eiropas elektronisko sistēmu komponents, kas izstrādāts valsts līmenī un ir pieejams tajā dalībvalstī, kura šādu komponentu izveidoja vai veicināja tā kopīgu izveidi;
 - (c) vai abu veidu kombinācija.
2. Daudzgadu stratēģiskais plāns muitas jomā aptver arī inovācijas un izmēģinājuma darbības, kā arī atbalsta metožu kopumus un rīkus, kas saistīti ar Eiropas elektroniskajām sistēmām.
3. Dalībvalstis informē Komisiju par katra uzdevuma pabeigšanu, kurš tām uzticēts atbilstīgi 1. punktā minētajam daudzgadu stratēģiskajam plānam muitas jomā. Tās regulāri ziņo Komisijai arī par savu uzdevumu izpildes gaitu.
4. Katru gadu vēlākais 31. martā dalībvalstis iesniedz Komisijai gada progresa ziņojumu par 1. punktā minēto daudzgadu stratēģisko plānu muitas jomā par laikposmu no iepriekšējā gada 1. janvāra līdz 31. decembrim. Minētos gada ziņojumus sagatavo iepriekš noteiktā formā.
5. Ne vēlāk kā katra gada 31. oktobrī Komisija, pamatojoties uz 4. punktā minētajiem gada ziņojumiem, sagatavo konsolidētu ziņojumu, kurā novērtēts dalībvalstu un Komisijas paveiktais 1. punktā minētā plāna īstenošanā un to publisko.

V NODAĻA

PLĀNOŠANA, UZRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

13. pants

Darba programma

1. Programmu īsteno ar daudzgadu darba programmām, kas minētas Finanšu regulas 108. pantā.
2. Daudzgadu darba programmas pieņem Komisija ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 18. panta 2. punktā minēto procedūru.

14. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Regulas 2. pielikumā ir noteikti rādītāji, ar kuriem ziņo par programmas virzību ceļā uz 3. pantā izklāstīto konkrēto mērķu sasniegšanu.
2. Lai efektīvi novērtētu programmas virzību ceļā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 17. pantu, lai, grozot 2. pielikumu, vajadzības gadījumā pārskatītu vai papildinātu rādītājus un šo regulu papildinātu ar noteikumiem par uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi.
3. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti iedarbīgi, efektīvi un savlaicīgi. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem izvirza samērīgas ziņošanas prasības.

15. pants

Izvērtēšana

1. Izvērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. Programmas starpposma novērtējumu veic, tiklīdz par programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem no programmas īstenošanas sākuma.
3. Programmas īstenošanas beigās, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem no 1. pantā norādītā termiņa beigām, Komisija veic programmas galīgo izvērtēšanu.
4. Komisija Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai paziņo šīs izvērtēšanas rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem.

16. pants

Revīzijas un izmeklēšana

Ja trešā valsts programmā piedalās, pamatojoties ar lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar starptautisku nolīgumu vai ar citu juridisku instrumentu, trešā valsts piešķir tiesības un piekļuvi, kas atbildīgajam kredītrīkotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), Eiropas Revīzijas palātai ir vajadzīgas, lai tie visaptveroši īstenotu savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un apskates uz vietas, kas paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF).

VI NODAĻA

PILNVARU DELEĢĒŠANA UN KOMITEJU PROCEDŪRA

17. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 14. panta 2. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 14. panta 2. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 14. panta 2. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tad, ja divu mēnešu laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

18. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja, kuras nosaukums ir “Muitas programmas komiteja”. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

VII NODAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

19. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst Savienības finansējuma izcelsmi un nodrošina tā redzamību (jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā), sniedzot plašai auditorijai, ieskaitot plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir atbilstīga, efektīva un samērīga.
2. Saistībā ar programmu, tās darbībām un rezultātiem Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī Savienības politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

20. pants

Atcelšana

1. Regula (ES) Nr. 1294/2013 tiek atcelta, atcelšanai stājoties spēkā 2021. gada 1. janvārī.
2. Lēmumu Nr. 70/2008/EK atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

21. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar attiecīgo darbību turpināšanu vai grozīšanu — līdz to slēgšanai — saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1294/2013, ko attiecīgajām darbībām turpina piemērot līdz to slēgšanai.
2. No programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar iepriekšējo programmu, Regulu (ES) Nr. 1294/2013.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kuras līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, 4. panta 2. punktā paredzēto izmaksu segšanai budžetā vajadzības gadījumā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

- 1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums
- 1.2. Attiecīgā(-s) rīcībpolitikas joma(-s) (*programmu kopums*)
- 1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība
- 1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums
- 1.5. Ilgums un finansiālā ietekme
- 1.6. Plānotie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

- 2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi
- 2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma
- 2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

- 3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas
- 3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem
 - 3.2.1. *Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem*
 - 3.2.2. *Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām*
 - 3.2.3. *Trešo personu iemaksas*
- 3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko sadarbībai muitas jomā izveido programmu "Muita"

1.2. Attiecīgās rīcībpolitikas joma(-s) (programmu kopums)

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā nozare

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☐ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, kas balstās uz iepriekš veiktu izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību¹

X spēkā esošas darbības turpināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu /jaunu darbību

1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.4.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, ieskaitot sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

Programmu īsteno ar īstenošanas aktu, ar ko pieņem daudzgadu darba programmu. Paredzēts, ka to pieņems 2021. gada 1. ceturksnī pēc apspriedēm ar Muitas programmas komiteju. Daudzgadu darba programma tiks pildīta, vēlākais 2018. gada 2. ceturksnī slēdzot dotācijas nolīgumus ar saņēmējiem un slēdzot publiskā iepirkuma līgumus ar pakalpojumu sniedzējiem.

1.4.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka efektivitāte vai papildināmība. Šā punkta nolūkā "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Eiropas līmeņa rīcības pamatojums (ex-ante)

Muita sargā Savienības un dalībvalstu finanšu intereses, kā arī, sargājot preču plūsmas šķērsoto ES ārējo robežu, aizsargā arī sabiedrību no terorisma draudiem, veselības, vides un cita veida apdraudējuma. Muitas jomā tiek piemēroti vairāk nekā 60 citu jomu tiesību akti, kas cita starpā saistīti ar divējāda lietojuma precēm, šaujamieročiem, narkotisko vielu prekursoriem, naudas apriņķi, intelektuālā īpašuma tiesībām, sabiedrības veselību, produktu drošību un patērētāju aizsardzību, savvaļas augu un dzīvnieku un vides aizsardzību. Lai nodrošinātu piegādes ķēdes integritāti un teroristu organizācijas nevarētu brīvi pārvietot savus līdzekļus, izšķirīga nozīme ir arī muitas dienestiem. Straujā tehnoloģiju (digitalizācija, savienotība, lietu internets, blokķēde) un darījumdarbības modeļu (e-komercija, piegādes ķēžu optimizācija) attīstība, samazināts publiskais finansējums, augošs globālās tirdzniecības apjoms un pastāvošā pārrobežu noziedzība un drošības apdraudējums nes līdzī jaunus pārbaudījumus, kuru dēļ uz muitas savienību tiek nepārtraukti izdarīts arvien lielāks

¹

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.

spiediens uzlabot tās sniegumu un paplašināt muitas administrācijām uzticēto uzdevumu loku.

Savienības Muitas kodekss (SMK) kopš 2016. gada ir jaunais muitas tiesiskais regulējums. SMK deva impulsu plašam digitalizācijas projektam, kurā paredzētas 17 dažādas elektroniskās sistēmas, kuru izveide tiks lielā mēra pabeigta līdz 2025. gadam.

To visu var īstenot tikai tad, ja dalībvalstu muitas administrācijas intensīvi sadarbosies savā starpā un ar citām iestādēm, tirdzniecībā iesaistītajām un citām trešām personām. Ierosinātā programma, ar ko tiks turpināta programma “Muita 2020”, muitas savienību un muitas dienestu atbalstīs, īstenojot administratīvo un IT spēju veidošanas aktivitātes un operatīvo sadarbību.

Gaidāmā radītā Savienības pievienotā vērtība (ex-post)

Lielākā daļa ierosinātā budžeta tiks tērēta IT spēju veidošanas aktivitātēm. Muitas sadarbības pamats ir augsta drošības līmeņa speciāls sakaru tīkls, kas nodrošina to, ka, jebkura valsts pārvaldes iestāde, tikai vienreiz pieslēdzoties šai kopīgajai infrastruktūrai, var apmainīties ar jebkāda veida informāciju. Ja šāda infrastruktūra nebūtu pieejama, dalībvalstīm, lai sazinātos ar katras dalībvalsts iekšējo sistēmu, būtu jāpieslēdzas 27 reizes.

1.4.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Programmas “Muita 2013” noslēguma izvērtējums:

izdarīti pārsvarā pozitīvi secinājumi par to, kā programma atbalstījusi politikas mērķu sasniegšanu un muitas dienestu saliedētu darbību. Īsumā šādi ir galvenie ieguvumi:

- drošuma un drošības palielināšana, ieskaitot importa kontroles sistēmas un muitas riska pārvaldības sistēmas pilnīga īstenošana, kā arī atzīto uzņēmēju un uzņēmēju sistēmu ieviešana;
- tirdzniecības atvieglošana, kas ļauj muitas savienībai kļūt drošākai, samazinot manuālo pārbaužu skaitu, kas palēnina tirdzniecības plūsmu, tā paātrinot tranzīta procesu.
- ES finanšu interešu aizsardzība ar centralizētām datubāzēm un riska pārvaldības sistēmām, kuru efektivitāte ir palielināta.

Aplūkotajā laikposmā gūtie sasniegumi nebija parasts turpinājums jau pastāvošajām tendencēm. Uzskatīja, ka tie drīzāk bija zīmīgi un iepriekš nebijuši sasniegumi (īpaši ar drošību un drošumu saistīto elektronisko sistēmu ieviešana), kuri liecināja par svarīgu virzību uz programmas galveno mērķu izpildi.

Izvērtējums konstatēja, ka programma rada augstu pievienoto vērtību Eiropas Savienībai, jo īpaši attiecībā uz tās nozīmi ES tiesību aktu īstenošanā valstu līmenī. Programmas finansētās elektroniskās sistēmas ļoti būtiski papildina valstu iniciatīvas, un tās lielākoties bija saistītas šādu tiesību aktu īstenošanu. Tādējādi tika samazinātas administratīvās izmaksas, kas rastos, ja katrai dalībvalstij pašai vajadzētu izstrādāt līdzīgas elektroniskās sistēmas. Uzskatīja, ka, īstenojot programmas kopīgās darbības, tika veicināta tīklošanās, kas bija ļoti svarīga vairāku iemeslu dēļ, — arī tādēļ, ka tā nodrošināja kopīgo tiesību aktu konsekventu piemērošanu, labas prakses izplatīšanu, tā vairoja uzticēšanos, kas administrācijām vajadzīga, lai tās rīkotos saliedēti.

Sākotnējie secinājumi, kas gūti, veicot programmas “Muita 2020” starpposma novērtējumu, atklāja, ka valstu muitas administrācijas kopumā puda atzinību par to, cik lielā mērā programmā sasniegti rezultāti, jo tas nebūtu bijis iespējams, darbojoties atsevišķi. Liela daļa izvērtēšanas anketu respondentu norādīja, ka programma ir būtiska, lai veidotu uzticēšanos un panāktu konvergenci ar ES dalībvalstu un citu iesaistīto valstu (kandidātvalstu un potenciālo kandidātu) muitas administrācijām. Aptaujas norāda arī, ka jo īpaši IT jomā, apvienojot resursus, panākta augstāka efektivitāte (apjomradīts ietaupījums un samazinātas izstrādes izmaksas). Konstatējumi norāda arī, ka valsts iestādēm ir sarežģīti valsts apsvērumus saskaņot ar ES muitas prasībām: dažos gadījumos atšķirīgās intereses var apgrūtināt ES pievienotās vērtības radīšanu, un dažas valstu iestādes ir izteikušas neapmierinātību, ja tām savi mērķi bija jāpielāgo mazāk attīstīto valstu muitas administrāciju mērķiem.

1.4.4. *Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Programma ir cieši saistīta ar jauno muitas kontroles iekārtu instrumentu, kas atbalstīs atbilstīgo iekārtu iegādi, uzturēšanu un atjaunināšanu.

Turklāt programma ir saistīta ar pasākumiem, kurus veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), lai aizsargātu Savienības finanšu intereses saskaņā ar LESD 325. pantu.

Turklāt pastāv būtiska sinerģija ar programmu “Fiscalis”, kas atbalsta sadarbību nodokļu jomā. IT jomā tādi koplietojami komponenti kā datu centra infrastruktūra un kopējais sakaru tīkls cits citu papildina, un tiem ir kopīgs finansējums. Izveidotas identiskas IT pārvaldības pieejas un vienoti horizontālā atbalsta mehānismi. Tiek izmantotas tādas pašas kopīgās darbības un darbinieku spēju veidošanā un apmācībā tiek ievērota līdzīga pieeja. Programmas pārvaldība ir pilnībā vienādotā attiecībā uz priekšlikumu, pārvaldību, darbību pārvaldību, īstenošanas aktiem un izpildes uzraudzību.

1.5. Ilgums un finansiālā ietekme

X ierobežota ilguma priekšlikums/iniciatīva

- X spēkā no 1.1.2021. līdz 31.12.2027.
- X Finansiālā ietekme no 2021. līdz 2027. gadam saistību apropriācijām un no 2021. līdz 2030. gadam — maksājumu apropriācijām

☐ beztermiņa priekšlikums/iniciatīva

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG.,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.6. Plānotie pārvaldības veidi²

X Komisijas īstenota tiešā pārvaldība

- X, ko veic tās struktūrvienības, ieskaitot personāls Savienības delegācijās;
- ☐ ko veic izpildaģentūras

☐ Dalīta pārvaldība kopā ar dalībvalstīm

☐ Netiešā pārvaldība, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
- ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
- ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
- ☐ publisko tiesību subjektiem;
- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP jomā, kāda tā paredzēta Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā, un kuras ir noteiktas attiecīgā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

--

²

Skaidrojumus par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt BudgWeb tīmekļvietnē:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt periodiskumu un nosacījumus.

Ierosinātās programmas “Muitas” ietekme tiks novērtēta vidusposma un galīgā izvērtējumā, kā arī nepārtraukti uzraugot virkni augstāka līmeņa svarīgus izpildes rādītājus.

Lai nodrošinātu izmaksu lietderību, programmas rezultāti un izlaide tiks regulāri novērtēti vispusīgā uzraudzības sistēmā, kuras pamatā ir noteikti rādītāji. Izpildes mērīšanas datus iegūs no dažādām elektroniskajām sistēmām un datu vākšanas instrumentiem, ieskaitot turpmāko pasākumu veidlapas, darbības novērtējuma veidlapas un regulāras muitas ierēdņu aptaujas.

Tā kā programmas uzdevums ir sniegt atbalstu, palīdzot iesaistītajām valsts pārvaldes iestādēm dalīties informācijā un uzlabot to spējas, uzraudzības sistēma liek uzsvaru uz to, lai pēc izlaides līmeņa rādītājiem novērtētu programmas aktivitāšu virzību. Ja vien iespējams, tā novērtēs arī rādītājus jomās, kas saistītas ar programmas augsta līmeņa mērķiem.

Komisija katru gadu izdos programmas progresa ziņojumu, kurā ietvers kopsavilkumu par izpildi saistībā ar programmas mērķiem un saistītajiem izlaides un rezultātu rādītājiem.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. *Ierosinātā(-o) pārvaldības veida(-u), finansējuma apgūšanas mehānisma, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

Nemot vērā programmas aktivitāšu veidu, to, ka programmā uzsvars likts uz muitas administrācijām kā saņēmējiem un muitas savienība ir ES ekskluzīvā kompetencē, programma tiks īstenota ar tiešās pārvaldības palīdzību tāpēc, ka tādā veidā var vislietderīgāk sadalīt finanšu resursus un panākt vislielāko ietekmi. Tādējādi Komisijai ir elastība un vadības pilnvaras ar finansēšanas lēmumu katru gadu piešķirt konkrētos līdzekļus saskaņā ar prioritātēm, par kurām komiteju procedūrā vienojušās dalībvalstis. Konkrētāk Komisijas dienestiem katra atsevišķā darbība jāpārbauda un jāapstiprina attiecībā uz: regulā iestrādātajiem mērķiem un nosacījumiem; pieņemto gada darba programmu; un finansēšanas lēmumā/dotācijas nolīgumos ietvertajiem attiecināmības kritērijiem.

Īstenošana tiks panākta galvenokārt ar publiskā iepirkuma palīdzību un — mazākā mērā — ar dotācijas nolīgumiem, kas noslēgti ar valsts pārvaldes iestādēm.

Attiecībā uz iepirkumu maksāšanas kārtība ir pilnībā saskaņota ar uzņēmuma standartiem (bez iepriekšēja finansējuma; visi maksājumi ir saistīti ar iepriekš noteiktiem sasniedzamajiem rezultātiem).

Dotācijām paredzēts priekšfinansējums līdz 90 %. Galīgo maksājumu / līdzekļu atgūšanu dotācijām veic, pamatojoties uz finanšu pārskatiem un ex-post revīzijām uz vietas.

Publiskā iepirkuma pārbaudes sistēmas pamatā ir 100 % visu darījumu padziļinātas ex ante pārbaudes, lai tiktu izslēgta kļūdas iespējamība maksājuma laikā.

Attiecībā uz dotācijām kontroles stratēģijai ir divējāda pieeja:

1) Valsts pārvaldes iestāžu finanšu pārskati tiek slēgti pēc ātras dokumentu pārbaudes, kam seko galīgais maksājuma/iekasēšanas rīkojums (tādējādi samazinot maksājumu kavējumus). Minētos maksājuma/iekasēšanas rīkojumus joprojām pārbauda parastās *ex ante* pārbaudēs, kas paredzētas finanšu aprītē (*ex ante* pārbaude par 100 % darījumu);

2) iepriekš minēto kontroļu pamatā ir *ex-post* revīzijas uz vietas dalībvalstīs. TAXUD ĢD ir paredzējis gadā veikt pārbaudes uz vietas 3-5 dalībvalstīs, lai aptvertu lielāko daļu iesaistīto valstu pirms programmas perioda beigām.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto(-ajām) iekšējās kontroles sistēmu(-ām)*

Riski, kas saistīti ar finanšu darījumiem, kuri īsteno programmu, ir ierobežoti.

1) Publisko iepirkumu gadījumā lielāko daļu darījumu (kas galvenokārt saistīti ar IT sistēmu izstrādi un ekspluatāciju) īsteno, izmantojot spēkā esošos pamatlīgumus un/vai dalīto deleģēšanu citiem Komisijas dienestiem.

Kopējā iekšējā kontroles sistēma, kas ieviesta TAXUD ĢD (pamatojoties uz rūpīgu *ex ante* pārbaudi 100 % saistīto darījumu), ļāva kļūdu īpatsvaru iepriekšējā programmā saglabāt krietni zem būtiskuma sliekšņa (t. i., aptuveni 0,5 % līmenī). Šo kontroles sistēmu arī turpmāk izmantos un piemēros visiem darījumiem saskaņā ar jauno programmu, tādējādi nodrošinot kļūdu līmeni, kas ir ievērojami zemāks par būtiskuma sliekšni.

2) Dotāciju gadījumā darījumi arī ir ar zemu riska līmeni, jo īpaši tāpēc, ka:

- atbalsta saņēmēji ir dalībvalstu, kandidātvalstu un potenciālo kandidātu muitas administrācijas — šādā gadījumā nav uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus;
- izdevumi ir saistīti galvenokārt ar daudzām darbībām ar relatīvi mazām summām, kas attiecas uz katru darbību (galvenokārt ceļa un uzturēšanās izdevumu atmaksāšana);
- ART2 (IT sistēma izdevumu uzraudzībai) obligāta izmantošana darbību reģistrēšanai un finanšu pārskatu sastādīšanai; šī sistēma ietver noteiktas pārbaudes;
- visi programmas projekti un darbības *ex-ante* apstiprina TAXUD ĢD, pārbaudes saistībā ar atlases un līgumu slēgšanas posmiem nodrošina dotāciju saistību likumību un pareizību;
- visbiežāko kļūdu analīze, kas konstatētas iepriekšējās *ex post* pārbaudēs vai *ex post* revīzijās uz vietas, apstiprina, ka saistītie finanšu darījumi ir ar zemu risku.

Saskaņā ar iepriekšējo programmu kļūdu īpatsvars attiecībā uz daļu, kas tika īstenota ar dotāciju starpniecību, arī konsekvēti bija zem būtiskuma sliekšņa (t. i., aptuveni 1 %). Šī kontroles sistēma tiks piemērota arī turpmāk, tādējādi nodrošinot kļūdu līmeni krietni zem būtiskuma sliekšņa.

2.2.3. *Kontroles izmaksu lietderības aplēse (attiecība “kontroles izmaksas ÷ attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtība”) un paredzamais kļūdas riska līmenis (maksājuma un darbības beigu datumā).*

Iepriekšējās programmas kontroles kopējās ikgadējās izmaksas ir konsekvēnti 1,5 % (visas kontroles izmaksas (iepirkums un dotācijas) salīdzinājumā ar visa gada laikā veiktajiem maksājumiem), un tā tiek uzskatīta par izmaksu ziņā lietderīgu.

Kļūdas risks, kā norādīts iepriekš, ir ierobežots, ņemot vērā saistīto finanšu darījumu veidu un īstenošanas metodi. Turklāt vispārējās iekšējās kontroles sistēmas, kuras pamatā ir ex ante pārbaudes, mērķis ir novērst visas iespējamās kļūdas pirms maksājuma/slēgšanas.

Dotāciju ex post pārbaudes uz vietas vēl vairāk samazina iespējamo kļūdu risku saistībā ar maksājumu/slēgšanu, ņemot vērā to stingro atturošo ietekmi.

Izmantotā kontroles stratēģija ir izrādījusies efektīva un iedarbīga saskaņā ar iepriekšējo programmu, un kontroles izmaksas ir izrādījušās ierobežotas.

Ņemot vērā to, ka jaunā programmā tiks izmantotas tās pašas kontroles sistēmas, paredzamā pārbaudes izmaksu un paredzamā kļūdu riska līmenis saistībā ar maksājumu/slēgšanu jaunajā programmā būs līdzīgs.

2.3. **Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi**

Norādīt esošos vai paredzētos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

TAXUD ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģija (AFS) ir vērsta uz spēcīgas krāpšanas apkarošanas kultūras attīstību ģenerāldirektorātā, ar pasākumiem veicinot TAXUD ĢD darbinieku izpratni par iespējamu krāpšanas risku un ētisku rīcību. Stratēģija arī pievēršas aktīvai sadarbībai ar OLAF un ar krāpšanu saistītu jautājumu integrēšanai ģenerāldirektorāta stratēģiskajā plānošanas un plānošanas (SPP) ciklā.

Tā kā programma tiks īstenota (galvenokārt), rīkojot publisko iepirkumu, tās īstenošanā būs piemērojams jo īpaši TAXUD ĢD AFS 3. mērķis (t. i., “Izpratnes veicināšana par iespējamiem interešu konfliktiem saistībā ar ārējām ieinteresētajām personām, piemēram, lobijiem, pretendentiem, līgumslēdzējiem”) un tiks pievērsta uzmanība 1) to kontaktu glabāšana, kas notikusi ar lobijiem, 2) iepirkuma procedūru un kontaktu ar pretendentiem centralizētai pārvaldībai un 3) speciālai apmācībai par kontaktiem ar lobijiem. Pirms līguma piešķiršanas (un jebkura finanšu darījuma) jāmeklē informācija agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmā, lai vēl vairāk ierobežotu iespējamu krāpšanu un pārkāpumu.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija un jauna(-s) ierosinātā(-s) budžeta izdevumu pozīcija(-s)

Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Skaits	Dif./nedif. ¹	no EBTA valstīm ²	no kandidātvalstīm ³	no trešām valstīm	Finanšu regulas [21. panta 2. punkta b) apakšpunkta] nozīmē
1	03 01 Vienotais tirgus — Administratīvā pozīcija 03 05 Vienotais tirgus — Sadarbība muitas jomā (MUITA)	Dif.	NĒ	JĀ	JĀ	NĒ

¹ Dif. — diferenciētās apropriācijas, nedif. — nediferencētās apropriācijas.

² EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

³ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālie kandidāti no Rietumbalkāniem.

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija			1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā nozare							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pēc 2027. gada	KOPĀ
Darbības apropriācijas (sadalījumā pa budžeta pozīcijām atbilstoši 3.1. punktam)	Saistības	1)	126 587	130 144	132 753	135 414	138 129	140 897	143 976		947 900
	Maksājumi	2)	30 975	94 322	117 123	122 203	124 928	127 061	129 462	201 826	947 900
Administratīvās apropriācijas, ko finansē no programmas piešķiruma ¹	Saistības = Maksājumi	3)	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300		2,100
KOPĀ apropriācijas – programmas piešķirums	Saistības	=1+3	126,887	130,444	133,053	135,714	138,429	141,197	144,276		950,000
	Maksājumi	=2+3	31,275	94,622	117,423	122,503	125,228	127,361	129,762	201,826	950,000

¹ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās „BA” pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
--	----------	----------------------------

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. g ada</i>	KOPĀ
Cilvēkresursi		16 864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864		118,048
Citi administratīvie izdevumi		0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686		4,802
KOPĀ daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa = maksājumu summa)	17 550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550		122,850

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. g ada</i>	KOPĀ
KOPĀ apropriācijas daudz gadu finanšu shēmas visās IZDEVUMU KATEGORIJĀS	Saistības	144,437	147,994	150,603	153,264	155,979	158,747	161,826		1072,850
	Maksājumi	48,825	112,172	134,973	140,053	142,778	144,911	147,312	201,826	1072,850

3.2.2. Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
------	------	------	------	------	------	------	------	------

daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi	16 864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	118,048
Citi administratīvie izdevumi	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	4,802
Starpsumma – daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	122,850

Ārpus daudzgadu finanšu shēmas¹ 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi								
Citi administratīvi izdevumi	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	2,100
Starpsumma ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	2,100

KOPĀ	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	124,950
-------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

¹ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās “BA” pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.2.1. Paredzamās vajadzības pēc cilvēkresursiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu.
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības	108	108	108	108	108	108	108
Delegācijas							
Pētniecība							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu — FTE): AC, AL, END, INT un JED¹							
7. izdevumu kategorija							
Finansēts no daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	- galvenajā mītnē	18	18	18	18	18	18
	- delegācijās						
Finansēts no programmas piešķiruma ²	- galvenajā mītnē						
	- delegācijās						
Pētniecība							
Cits (precizēt)							
KOPĀ							

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Skaitļi ietver gan personālu, kas strādā programmas tiešajā pārvaldībā un īstenošanā, gan personālu, kas strādā programmas atbalstītajās/finansētajās politikas jomās.
Ārštata darbinieki	Skaitļi ietver gan personālu, kas strādā programmas tiešajā pārvaldībā un īstenošanā, gan personālu, kas strādā programmas atbalstītajās/finansētajās politikas jomās.

¹ AC – līgumdarbinieki, AL – vietējie darbinieki, END – valstu norīkoti eksperti, INT – aģentūras darbinieki, JED – jaunākie eksperti delegācijās.

² Ārštata darbiniekiem paredzētā maksimālā summa, ko finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām “BA” pozīcijām).

3.2.3. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu:

Aropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās aropriācijas								

3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva ieņēmumus finansiāli neietekmē.
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:

☒ pašu resursus

☐ citus ieņēmumus

Norādiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija: ieņēmumu	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ¹						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
..... pants							

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgo(-ās) budžeta izdevumu pozīciju(-as).

Citas piezīmes (piem., metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

Programmas darbība var netieši ietekmēt ES ieņēmumus tāpēc, ka uzlabots un iedarbīgāks muitas darbs varētu cita starpā nodrošināt labāku muitas nodevu un PVN par importu iekasēšanu. Tomēr šī ietekme nav kvantitatīvi nosakāma.

¹

Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas.